

De libellen van Drenthe (een inventarisatie van 1975-1988)

K.C. Jansen, Ruinerbrink 274, 7812 RP Emmen

Toen ik in 1975 met de libellenstudie begon had ik er geen idee van welke soorten in Drenthe voorkwamen. Door zelf te gaan inventariseren, door contacten met (de weinige) medeonderzoekers alsmede het lezen van onderzoeksrapporten e.d. werd het libellenbeeld zo langzaam wat duidelijker. Na enkele jaren kreeg ik de zogenaamde "Lijst van Kiauta" onder ogen, een lijst die alle soorten bevatte die ooit in Drenthe waren waargenomen. Tenslotte verscheen in 1983 het libellenboek van Geijskes en van Tol, waarin verspreidingskaartjes opgenomen waren waaruit op te maken viel welke soorten in Drenthe voorkwamen.

Omdat de gegevens in dit boek inmiddels niet meer recent te noemen

zijn wist ik al met al nog steeds niet welke soorten momenteel in Drenthe vliegen. Door de toenemende watervervuiling is het echter mijns inziens een dringende noodzaak om over een recente soortenlijst te beschikken, teneinde in de toekomst te kunnen vergelijken of soorten voor- of achteruit zijn gegaan.

13 jaar eigen- en bronnenonderzoek hebben tenslotte geleid tot onderstaande soortenlijst. Twijfelachtige en dubieuze waarnemingen zijn zoveel mogelijk onderzocht en diverse soorten zijn geschrapt. Dit neemt echter niet weg dat deze lijst misschien toch te groot of te klein geworden is. Met name *Leucorrhinia pectoralis* en *Aeshna subarctica* zijn vondsten waarvan de waarneming eenmalig is en waarvan geen bewijsmateriaal voorhanden is. Daarnaast is het mogelijk dat de soort *Coenagrion hastulatum* toch nog ergens in het Nationale-park-in-wording Het Dwingelder veld aanwezig is.

Bij de lijst is tevens de mate van zeldzaamheid in Drenthe aangegeven en gerelateerd aan de mate van zeldzaamheid zoals deze kan worden afgeleid uit "de Libellen van Nederland" van Geijskes en van Tol. Hieruit kan opgemaakt worden dat de typische veensoorten in Drenthe nog goed vertegenwoordigd zijn, zij het dat ze praktisch uitsluitend nog in reservaten aanwezig zijn. De soorten met z.z. achter hun naam zijn in de periode slechts één of enkele keren waargenomen zodat voortplanting in Drenthe dubieus is.

De indruk is ontstaan dat soorten als *Brachytron pratense* en *Aeshna isosceles* in aantal achteruit zijn gegaan. Vooruitgegaan lijken de soorten *Sympetrum striolatum* alsmede *Enallagma cyathigerum*, *Libellula quadrimaculata*, *Lestes sponsa* en *S. danae*, mogelijk door de verzurende neerslag. Voor de rest is van voor- of achteruitgang nog weinig te zeggen, ook al omdat het onderzoek mogelijk is toegenomen.

Soortenlijst:

1. Calopteryx splendens	v.z.	8. Platycnemis pennipes	v.z.
2. Sympecma braueri	z.z.	9. Ischnura elegans	z.a.
3. Lestes barbarus	zwerver	10. Ischnura pumilio	v.z.
4. Lestes dryas	v.a.	11. Pyrrhosoma nymphula	a.
5. Lestes sponsa	z.a.	12. Enallagma cyathigerum	z.a.
6. Lestes virens	v.z.	13. Coenagrion lunulatum	v.a.
7. Lestes viridis	v.a.	14. Coenagrion puella	a.
		15. Coenagrion pulchellum	a.
		16. Erythromma najas	a.
		17. Erythromma viridulum	z.z.
		18. Ceriagrion tenellum	z.
		19. Gomphus pulchellus	z.z.
		20. Brachytron pratense	v.z.
		21. Aeshna cyanea	a.
		22. Aeshna grandis	a.
		23. Aeshna isosceles	z.z.
		24. Aeshna juncea	a.
		25. Aeshna mixta	a.
		26. Aeshna subarctica	z.z.
		27. Aeshna viridis	z.z.
		28. Anax imperator	z.z.
		29. Cordulia aenea	v.z.
		30. Somatochlora metallica	v.a.
		31. S. flavomaculata	zwerver
		32. Libellula depressa	v.a.
		33. Libellula quadrimaculata	z.a.
		34. Orthetrum cancellatum	a.
		35. Sympetrum danae	z.a.
		36. Sympetrum flaveolum	v.a.
		37. Sympetrum sanguineum	v.a.
		38. Sympetrum striolatum	v.z.
		39. Sympetrum vulgatum	v.a.
		40. Leucorrhinia dubia	v.z.
		41. Leucorrhinia pectoralis	z.z.
		42. Leucorrhinia rubicunda	v.a.

In Drenthe uitgestorven zijn:

1. Coenagrion hastulatum —
2. Gomphus vulgatissimus —
3. Libellula fulva —

Tot slot wil ik vermelden dat het uitgebreide rapport van mijn onderzoek momenteel in druk is bij S.B.B. en dat ik deze lijst zie als een begin van de registratie van de Drenthse li-

bellen in de moderne tijd en dat deze als vergelijkingsmateriaal voor het meten van voor- of achteruitgang zeer nuttig kan zijn. Misschien een voorbeeld om na te volgen?

Ik houd mij ten eerste aanbevolen voor aanvullingen op mijn lijst, commentaar etc.